

cerkev zlo obožala, celó obleka in bukve so se potergale. V največji stiski jim pride (pred 15 leti) ruski popotnik, slavni Čižov, ter vidivši revo svojih sovornikov, v Moskvo višjemu duhovstvu piše; in res ni bilo treba dolgo čakati; čez nekaj mescov že se pripeljejo iz Rusije bogati in prelepi darovi; zgolj vse, kar se za pravoslavni obred potrebuje. Drugo cerkev imajo ti Černogorci v Poli; bila je ona prav za prav Gerkom namenjena; ker je pa gerška soseska, nekdanj precej velika, zopet v staro domovino, če se ne motim, na otok Kerf (Korfú) se izselila, so dali Benečani njihovo cerkev istovernim Serbom. V Peroju imajo Černogorci tudi serbsko šolo in precej ljudi zna brati. Perojci so ljudje visoke, čverste rasti, bistrega pogleda in ponosnega hoda — v vsem prava črnogorska kri, pa so tudi zdrave pameti, da odgovarjaje in prašaje marsikakega „kaputaša“ osramoté. Starih navad se terdno deržé; nošnja, pesmi, povesti, veselice, plesi (tudi „kolo“), vse je tako, kakor pred 150 leti. Duh jim je resnoben, pobožen, vsigdar pošten; vsi živé v pravi ljubezni, kakor bratje in sestre. Okoli in okoli imajo Lahe za sosede, toraj znajo tudi oni večidel laški govoriti, toda za to še niso svoje narodnosti zatajili, marveč se jim mora človek ravno v ti reči najbolj čuditi. Med sabo govore le serbski; noben Perojec ne bo šel k Lahu v službo, ne za eno uro in po nobeni ceni ga ne boš na to pripravil; tudi se še nikoli ni zgodilo, da bi se kak perojsk Černogorec med Lahih ženil, ali da bi kaka Perojka iz svojega mesta šla. Zato so si pa tudi v Peroju vsi v rodu, dosti se jih celó ne more oženiti; serbske dekleta, ki bi od drugod simo prišle, bi se lahko in hitro pomozile: to Perojci sami govore. — Jezik teh Černogorcov je tak kakor vsih drugih, le da imajo manj turških in več laških besed. „Što“ govore kakor vsi Serbi, „bio“ pa ne, ampak „bil“ kakor Horvatje; s temi se sploh v mnogih rečeh ujemajo, zlasti pa v akcentu, ki jim je ves drugačen od serbskega. Kaj velja, da so bili vsi Černogorci nekdanj čisti Horvatje, pa se jim je jezik pozneje bolj po serbsčini olikal? Rojeni Serbi so mi večkrat govorili, da morajo paziti, kadar s Černogorcom govore, ker bi sicer marsikaj ne razumeli; meni pa to ni težave delalo, ker sem tudi horvaškega govora se navadil. — Zemlje imajo Perojci dovolj, več kakor jim je je treba, gotovo kako $\frac{1}{3}$ kvadratne milje; zato jo dajo Lahom, posebno Dinjancom v najem ali pa jim jo tudi prodajajo, kjer jim je bolj od rok. Kraj je večidel raven in sam po sebi rodovit, toda ima premalo vode. Obilne žetve daje le v mokrih letih. Sicer pa se na njem marsikaj prideluje; razun žita in sena je imenitno tukajšnje vino, „vin' di rosa“; posebno mnogo pa dobivajo Perojci lepega olja, ki ga sami „drveno maslo“ imenujejo. Tudi južnega sadja se ne manjka, zlasti smokev ali fig. Če ni predolge suše, Černogorci dobro živé; le terta jim je zadnje leta onemogla, da štiri leta zaporedoma skoraj kaplje dobili niso. — Hiše so v Peroju zgolj po laški navadi zidane, in vse z žlebnikom pokrite. Ljudje stanujejo na prvem stropu; izbe so majhne, toda kaj snažne; sem ter tje se vidijo po oknih celó rože. Gostoljubnosti se more človek v vsaki hiši nadjati; tujcu ponudijo najpred črne kave, potem pa vse, kar imajo. Kar pa človek v laških hišah nikjer ne vidi, česar pa se v perojskih nikjer ne manjka, je dobro, lepo okovano, vsakoverstno orožje. Naj gre Perojec blizo ali dalječ, povsod ga po stari možki črnogorski šegi ta zvesti tovarš spremlja.

Na drugo vprašanje utegnem drugkrat obširneje odgovoriti; za zdaj povem le ob kratkem, da razun Peroja v celi Istri nikjer Serbov ni; to vem za gotovo. Otoka Krk in Čres dobro poznam; ljudje govore vsi čisto horvaški ali čakavski, ravno tako kakor po Vinodolu; ohranili so še mnogo najstarejih form in besed. Nič kaj všeč pa mi ni, narečja le po nekterih čerkah deliti, kakor jih dr. Klun deli, pa tudi drugi. To deljenje je dostikrat napačno; na pr. horvaški primorci govore „dete“ ne

pa „dite“, pa so vendar le pravi Horvatje; v Slavonii sem našel vasi, kjer ljudje „kaj“ govore, drugači pa vse serbski, ali so mar zavolj tega „kaj“ že Slovenci? Na cesti od Reke proti Karlovcu je terg „Moravice srbske“; prebivavci so vsi čisti Serbi, njih jezik je zgolj serbski, razun da „ča“ govore. Ta besedica jih ni v Horvate prekovala. To pa ni le v kakem majhnem kotu. Kakor v horvaškem primorji sem slišal povsod po Istri, kjer sem bil, „lepa devojka“, ne pa „lipa divojka“. So mar zato vsi Istrani Slovenci? V primorji se govori tudi „lepega“ (ne samo lepoga) in „dobre dela“ (ne: dobra) in mnogo družega, kar se z našim narečjem ujema. Jezik je treba po celem pretresati, ne pa tako plitvo in puhlo po enih čerkah. J. T.

Zakaj je morje slano.

(Arabska pravlica.)

V začetku je ustvaril Bog morje. V svoji dobroti je ustvaril Bog morje tako sladko, kakor so viri življenja. Ko je pa morje premislilo svojo obširnost in mogočnost, je hotlo biti gospodar kakor Stvarnik. Zahrumelo je tedaj proti nebu in pomorilo vse stvari, samo rib ne.

In rekel je Bog morju: „Poslušaj me, morje! Zvédi, da sem jaz tvoj gospod in mojster.“ In Bog je ustvaril mušice toliko, da so tème delale in da jih je bilo čez devet tavnent seznov na debelo nad zemljo.

„Usedite se na morje“, veli Bog mušicam. — „in spite morje do suhega!“ Mušice so pile in strahovito morje je usahnulo v želodčkih mušic. Letalo je pod nebom, kamor so mušice letéle.

Kar se zgrudi morje in prosi pohlevno: „Vidim, gospod Stvarnik, in spoznam Te Gospoda vseh stvari! In Bog reče mušicam: „Prinesite mi sopet vodo iz svojih želodčkov!“

In tako so storile mušice in morje je začelo prihajati večje in večje, dokler ni napolnilo svojih prodov. Al morska voda je bila po mušicah ostrupena in slana.

Kratkočasno berilo.

Kadar je žakelj prepoln, se razveže.

Vse popotovanje sv. Ludovika po celem kraljestvu je bilo blagoslavno celó do konca. On je sosebnost pazno ogledoval učivnice, kjer se je izobrazovala mladost. Pa tudi žitnih shramb ne prezira, kakor mu je svetoval njegov duhovni svetovavec, katerim so bili revni izročeni, da se prepriča, ali so opisi zastran te reči resnični.

Zjutraj rano, ko kraljev voz derdrá proti nekemu mestu, sloni kralj v kočii na blazinah, začuje neki mil glas, se ozrè ter zagleda moža v borni in nekoliko stergani obleki. Plašno derži klobuk v dergetajoči roki vès osupnjen, da ne more besedice izustiti; le njegove solzne oči prosijo kaj izgovorno pomoči.

Blizo moža sedi dvoje otrok na butarici suhega dračja, ki si ga je oča nabral v bližnjem gojzdu. Vidilo se je, da sta mala revčka nezmerno blede in bolehná, in ko zdaj njuni oča poleg voza, iz ktereга kralj stopi, poklekne, tudi oba poklekmeta.

„Kaj ti je, prijatelj?“ ga kralj po svoji ljubeznjivi navadi pobara, „kaj želiš od mene?“ „Milost in pravico“, jeclja mož, ki se, ko mu kralj migne, počasi vzdigne.

„Za to reč ima slehern mojih podložnikov temeljito pravico“, mu reče kralj ga oserčevaje. „Tedaj govori.“ „Oj, moj gospod in kralj, poterpíte z menoj; nikdar še nisem bil pred kakim kraljem in ne vem kako govoriti.“ — „Kakor v mislih in v svojem sercu čutiš“, mu reče kralj se smehljaje, „govori resnico odkritoserčno ter izustuj besede, kakor ti na jezik pridejo. Zravno pa misli, da govoriš s prijatlom, sorodnikom, z očetom.“

Mož se hipoma kaj oserčenega čuti in dopoveduje, kako se že nekaj let za dedino, ki mu jo je zapustil bližnji so-

rodnik, poteguje. „Je res le majhna“, pristavi, „vendar bi ta dedina zadostila, še podpreti moje siromaško gospodarstvo in bi se še z marljivostjo in varčnostjo ognil beraške palice.“

„Ljubček moj, berž ko ne, da ne moreš zadosti jasno skazati pravice do dedšine?“

„Ej, kaj še“, mu odverne mož, ko ga Ludovik začudljivo popraša. „To je vse v sodni določno skazano ko beli dan; le zato, ko je neki dedič od tod kakih sto milj, se sém ter tje dopisuje. Ta dedič pa je bogatinec, ki mu ravno ni dosti mar za revno dedino, ki mu gré, naš gospod sodnik pa je zgolj zložnost. On tudi po več mescov, če se še toliko mudi za kako stvar, ne stori kar čertice ne. Ali se mar zato stára, kadar drugi stradajo? Saj je preskerbljen čez glavo.“

„O joj! ljubi moj“, reče kralj z glavo majaje, „ti mi pripoveduješ reči, ki so mi kaj neprijetne in me boli jih slišati; resnobno te opominjam, da le resnico govoriš, preden jamem to reč preiskovati, ktera mora očitno tebi ali pa sodniku škodovati?“

Na to mož položi roko na persi, kakor da bi hotel reči: Milost Božja naj ga zapusti, ako se prederzne vpričo svojega gospoda in kralja lagáti.

Zdaj Ludovik natanko zaznamova stanovanje za milost in pravico prosečega, ter mu resnobno zaterdi, nikomur tudi najzvestejšemu prijatlu ne besedice čerhniti, da se je s kraljem pogovarjal in mu obljubi, kadar se bo mračilo, priti v njegovo hišico. Druge reči, si misli žlahnodušni kralj, se bodo potem že uravnale.

Zastran tolike milosti se siromak čudi, ter hoče vnovič pasti na kolena. Ludovik pa ga opovera rekoč: „Ne morem tega terpeti, da človek poklekujе pred človekom. Poklekovaj pred Bogom ter ne pozabi ne v sreči ne v nesreči, da le njemu se spodobi največja čast in ljubezen. Kralj podari vsakemu otroku zlat, ga poboža po bledih licih, stopi v kočijo ter se odpelje.

Revež gleda kakor v sanjah za kraljevo kočijo, za ktero se vali prah ko meglen oblak, in ko poslednjič spred oči zginе, poklekne zraven butare, stisne goreče k sebi otroka in jima sklene ročice. Kratka je bila molitev, pa iz čistega serca in pobožne duše je izvirala, in Bog jo je uslišal. Ko potem naperti butaro lesa, se mu lahka pozdeva kot perje, zakaj njegovo serce je bilo polno radosti in upa.

Domú pridši dopoveduje prigodbo s kraljem svoji ženi, zvesti tovaršici večletnih težav, ktera se nad tem toliko čudi, da kar dolgo ne vé, kaj bi rekla. Zdelo se ji je, da njeni mož blede. Ko pa otroka v svoji priprostosti ravno to pripovedujeta, kazaje svetli denar, verjame, kar je slišala, in radost ji sije na njenem obrazu.

Misel, da francozki ljubljени in pobožni kralj, kadar se bo mračilo, pride v njih revno utico, mater kar neutegoma spodbode zopet k marljivi delavnosti, ktere je vajena bila. Ona hiti v vertiček, si poiše cvetlic za vence, mož pa, ki mu je kralj resnobno zapovedal molčečemu biti, teče v gaj si nasekat smerekovih in hrastovih vejic. Preden sonce zaide, je bila stanica lepo pripravljena, spodobno sprejeti kraljevega gospoda; ob stenah so bile zelene vejice, na kterih so bili nabešeni venci prijetno duhtečih cvetlic.

Po siromaško pa vendar snažno napravljeni hišni prebivavci dočakujejo v praznično ozaljšani stanici, in pogledujejo nepokojnega serca skozi majhne oknica na cesto. Memo ropočejo vozarji, pa kraljeve kočije le ni zagledati. Za oblačne gore sonce zahaja, mrak pokriva zemljo ter se sčasom znoči. Še le, kadar se jamejo zvezde lesketati in se mesec prikaže, se vidi v bledomračni svetlobi, kod pelje cesta.

Al ni kralj v svojih velicah opravil nas pozabil? tako poprašujejo žalostnega serca. Od daleč se sliši derdranje voza, temna senca beži po cesti in se približava hišici in ko zdaj berhek jezdec tū obstoji in z razgetajočega konja

skoči, spozna revni mož kralja; ko mu kralj reče konja preskerbeti, ga odpelje v hlev.

Ludovik stopivši v ozaljšano stanico se zavzame; to viditi mu je ljubše in prijetniše bilo, kakor da bi bil tukaj prvi vertnar umetno premirjal in krasno razpenjal in vversteval cveteče vence.

Ženi, ki je precej z otroci vred hotla pred visokega gospoda poklekiniti, kralj tega ne dopusti, temuč ji kaj takega reče, kakor je ob cesti govoril njenemu možu. Kralj se vsede na stol, ki je bil tudi z hrastovim listjem in cvetlicami okinčen, ter ju poslušá, ko dopovedujeta vse zadeve zastran dedine; čedalje menj se ga bojita, ko se kralj prosto in serčno obnaša.

„Juter hočem s Teboj iti v sodnijo“, reče kralj možu, „in ako je tako, kakor mi dopovedujeta, se ne bo več treba za pravico tožariti.“

„Oj, kako ste Vi kralj pač milostni!“ oba kmali v serce ginjena zakličeta, al v neizrekljivi zadergi se znajdetá, ko jima kralj pové, da misli tū prenočiti. Kaj mu moreta za večerjo pripraviti? Kakošno posteljo mu dati?

Kralj se smehlja, ko vidi, v kakošni skerbi da sta in veli možu vrečo s konja prinesiti, kjer je bil plajš spravljen z drugimi za pot potrebnimi rečmi. Kader mož to, kar mu je bilo zapovedano, prinese, razveže kralj vrečo in iz nje zleče dvoje čutaric žlahnega vina, kos divjačine in tudi kruha. „Ako kralj“, reče Ludovik, „kterega svojih podložnikov usliši, se vendar spodobi, da ga nahrani; toraj se ni treba ongaviti, — jejta z menoj!“ Zdaj pol ložej dihata, in kralj, ki tudi previdi, kaj jima še stiska serce, reče: „Spal bom pa tam le na klopi, saj imam plajš iz debelega sukna, v kterega sem že marsiktero noč zavil bil in sem vselej kaj sladko spal. Vreča mi oo blazina, sedlo pa zglavje.“

Se vé, da sta mož in žena dokaj ugovarjala. Rada bi mu bila prepustila svojo res revno, pa vendar snažno posteljo. Kralj pa ostane mož beseda in stori, kar je rekel.

Kralj malo povžije, družini pa prigovarja, naj jejo in pijó, kolikor se jim ljubi. Ko sta se izstradana otroka najedla, jameta zdehati, in kakor vselej se pred spanjem tako tudi danes dobrotljivemu Bogu zahvalita in angeljčku varhu priporočita.

Starši so mislili, da to utegne kralja v govorjenji motiti, in velijo otrokama molčati. Pobožni visoki gospod pa prikimaje ju oserči, naj le molita, se sam odkrije, sklene roke in moli ž njima. Staršam se kraljevi obraz zdi ko povelečan in misel jih obhaja, da je Gospod angelja poslal stiskanim pomagat in jih tolažit.

Eno urc potem vse potihne v hišici. Starši se z otrokoma podajo k počitku. Kralj se vleže na terdo klop prazniško ozaljšane stanice v plajš zavil, in ugasne lešarbo, ki je na mizi pred njim berlela. Čemu luč, saj dosti prijazno luna sveti. Šumljaje vabi potočik v spanje. Poslednjič se priporoči Bogu, zatisne svoje oči, in kmalo tako terdno in mirno zaspil kakor v svojem kraljevem poslopji.

Megla krije gojzd in polje in sonce je še za gorami, ko Ludovik okrepčan vstane, ki ni dolgo, pa toliko terdnejše spal. Da bi se spijoči ne prebudili, zapusti natihoma hišico, se umije v merzlem bistrem potoku in opravi klečé juterno molitev. Potem se prosto sprehaja, dokler ni sonce popolnoma izza gore se prikazalo.

Nekaj ur pozneje gré kralj v plajš zavil z možem v sodnijo. Razun sodnika, ki je še ležal, so bili vsi drugi že v pisarnici pri delu. Kralj se noče dati spoznati, toraj pobara, kdaj bi se moglo govoriti z mestnim sodnikom.

„To bo težko danes in celi prihodnji teden“, reče nek služabnik, „zakaj sodnik strastno ljubi lov, in sosebno jesen skorej nobenega dneva ne zamudi, da bi ne šel po divjačine.“

Kralj maja z glavo in odide.

Doli se za steber v senco neke poderte mestne hiše vstopi in veli svojemu spremljevavcu pri vratih čakati,

dokler sodnik ne pride, ki pojde na lov. Potlej naj ga spodobno, ponižno pa tudi resno zaprosi, povedati, kako je že kaj njegova reč, in kdaj se sme upati, da se bo dokončala.

Mož stori, kakor se mu je velelo, in ko skorej ura preteče, jamejo psi lajati po dvorišču in glasno konji razgetati. Poslednjič se odpró velikanske vrata in ponosno na konji se prikaže sodnik, ki derži lepega sokola v roki. Na herbtu se bliši jeklen lok, iz pasu visi sreberni rog na sreberni veržici.

Veselje se bere lovcu na obrazu, ali ko moža zapazi, ki se pohlevno odkrije, kakor mu je kralj veleval, in spodobno poprašuje kaj in kako stoji že z njegovo rečjo, ga kar pisano pogleda, ter se s konja zadere: „Prederznež, kako si upaš mene tukaj na poti nadlegvati? Tam prašaj v pisarnici, tam je kraj zato.“ „Oj, milostivi gospod, to vem dobro“, odgovori mož plašno, „ali redkokrat sem tolikanj srečen, vas tam najti in pravda moja se že skoraj vleče tri leta.“

„Prismoda, so tožbe, ki desetkrat dalje terpé“, se posmeja sodnik. „Nikar ne nadležvaj s takimi praznimi rečmi sodnij.“

„Oj, milostivi gospod, pač bi jaz to rad opustil“, mu oserčen siromak oziraje se na kralja, ki mu prikima, odgovori, „če bi imel kaj živeti, kakor vi imate! Ali jaz sem ubog, zelo ubog, in dostikrat nimam svojim kaj jesti dati!“

„Lenúh, delaj“, zaropoče nad njim sodnik, „in poberi se mi spred oči, sicer boš v luknji premišljeval prederznost svojo. Poberi se! Hajd, gospodje!“ se potlej prijazno oberne proti lovski družini in pred njo jaši.

Na to stopi kralj pred-nj izza stebra in kaj glasno zakriči v svoji nevolji: „Sodnik, vendar mislim, da se spodobi tukaj možu povedati, kdaj se bo njegova pravda rešila.“

Kraljev pramalo spoštljivi ogovor razkači sodnika, kateri spodbode konja ter ošabno zaderja pred kralja, kterege ni poznal in mu reče: „Kdo ste Vi, prederzni golobradec, ki se upate meni govoriti, kakor bi bila že mernik soli skupaj pozobala. Jaz storim, kar hočem! Zapamitite si to; kar jaz storim je prav in mora prav biti.“

„Ni prav ne, je napčno!“ odverne Ludovik, ki mu serd lica porudeči. „Mar zato vživete kraljevo plačilo, da se z lovom razveseljujete in tistega spred sebe podite, ki ste dolžni in ste prisegli ga poslušati in mu pravico delati?“

Te besede raztogotijo napuhnjenega sodnika. Kakor bi ga bil gad pičil, skoči s konja, se vstopi za korak deleč pred kralja, pogladi svojo dolgo brado ter poskuša prederznega nasprotnika prebosti s plamečim pogledom. „Ali ste dobre rodovine in imenitnega stanú?“ va-nj zavpije, „in ako imate na gerbu kaj več razun praznega polja, se morate hipoma z menoj udariti; ako pa tega ni, vas dam bičati do belih kosti in potem pse nadražiti, da vas spred mestne hiše podé.“

To izustivši nepriljudno zgrabi kralja čez persi, ki prederzneža, ko čverst mladeneč, krepko otrese, in ko zdaj po meč segne razkačen sodnik, zakriči siromak, ki je trepetaje zraven bil: „Stojte, milostivi gospod! Vendar ne bote z mečem mahali po kralji?“

Zdaj sodnik, kakor bi ga bila strela zadela, gleda proti svojemu nasprotniku, ki se mu plajš zmuzne iz ramen, ko sodnikovo roko od sebe pahne. Kralj, ki se je bil nalaš tako oblekel, stoji v kraljevski noši, in sodnik pred njim vès pobit kleči, ter si ne upa v razžaljeno veličastvo pogledati.

V taki okoljšini kralj zapusti hudobneža, ter mu ne reče besedice.

Preden je sonce zašlo, je imel siromak v rokah svoje pravične reči, ktere so se mu skozi tri leta krivično odkladale, ošabni sodnik pa je bil ob čast in drugim v izgled.

Cela soseska se je radovala zavoljo tega, kajti mož, ki je toliko zanemarjal pravico in se posebno že do bolj

revnih zaničljivo in neobčutljivo obnašal, se je bil že davno vsem kar pristudil.

„Ludovik naš dober kralj je tukaj!“ Ta glas doni kaj urno po vseh kotih celega mestica. Preden pa morejo veseli prebivavci praznično ozaljšati svoje hiše, jim zbeži dobrotljivi vladar na berzem konjičku. — Ludovik ni hotel, da bi ljudje zastran njega kaj stroškov imeli; da jim je pa dobro hotel, dasiravno se je od njih ločil neutegama, je s tem pokazal, da jim v malo dneh pošlje družega sodnika, ki se je vestno obnašal za pravico in je bil tudi zravno žlahen prijatelj človeštva.

Poslovenil X.

Slovenske narodne pripovedke o velikanu Vouvelu.

I.

Po Pohorji otroke strašijo: Ne hodite od doma, dokler bodemo na planini derva sekali ali na rovtah kosili, ker utegnili bi priti divji mož Vouvel in vas v svojo duplo odnesti. Starec Karmot iz Pečevnika so mi rekli, da je Vouvel v Turjaku v visoki gori šentiljske fare v globoki dupli skrit. On je tako močen pa tudi tako gladoven, da za jutrek celega junca pojé in vso Mislinjo izpije.

Enkrat je pastir pod košato bukevjo zaspal. Ko se zbudi, falilo mu je devet krav. Po stopinjah spozna, da so krave šle proti Turjaku v globoko duplo. Ko v duplo stopi, je vidil Vouvela spati. Iz nosnic se mu je sapa kadila, kakor dim iz kovačnice. Bela žena ga je muham branila. Pastirju se je zdelo, da Vouvel ima kačji rep. Bežal je, kar je mogel, da gospod fajmoštru pové. Oni pridejo in z žegnano vodo poškropijo. Vouvel se zbudi in se spremeni v pozolja in švigne čez planine. Povsod, kodar je letel, so se lamale najmočnejše jele.

II.

Vouvel ima dosti blaga v globoki gori skritega. Neki kovač je vidil, da Vouvela ni bilo domá. Gré toraj in z debelim železnim kladvom udari na vrata. Bela žena se od znotraj oglasi: Bodi si, kdor si, ne bodeš mogel odpreti, pa če Vouvelico najdeš in rečeš: „Hajd krava nazaj h Kersniku, zemlji je treba dežja, ter se bodo vrata hitro odperle.“ Iskal je dolge trave Vouvelice, pa ni je našel. V tem je vidil černo meglo, v kateri je Vouvel domú jahal; zato dirja, da ga ne ulovi.

III.

O Vouvelu pravijo, da je oženjen in ima Grakinjo za ženo. Že gosp. Davorin Terstenjak je v I. listu lanskim „Novic“ omenil Grak. Na Pohorji imamo še rodbine Grakuz. Tudi brežiček pod Božjem se veli Gračišče, in stanovavec Gračišnik. *) Graka Vouvelu jesti kuha in pijača iz farezine. Že v narodnih pesmih, ktere je dal na svitlo rajni slavni rojak Stanko Vraz se pijača farezina omenjuje. Pohorci pravijo, da se farezina kuha iz trave, ktera na Janževo, kadar krese kurijo, od polnoči do ene zraste in razcvete na najvišjem erti (Felsenspitze). Le Grake, ker škramplje imajo, pridejo do nje. Tudi o nekšni travi imenovani kounertnica, ktera na najvišjih hribih raste, pripovedujejo Pohorci, in pravijo, da kdor jo pri sebi nosi, nikdar ne zboli.

IV.

Nekdaj je bilo dosti velikanov, kateri so gradove zidali na najvišjih hribih. Bili so tako močni, da kadar so se svadili, se z mlinskimi kamni zadevali.

Stari dedlek mi je rekel, da so solčavske planine okamnili velikani. Tudi o palečnjakih vejo Pohorci marsiktero, posebno o palečnjaku Rabasu. Tudi o nekšnem

*) Tudi gora nad Mojstrano na Gorenskem se veli Gračišče, in povedal nam je lani, ko smo z gosp. Terstenjakom obiskali slap Peričnik, slep berač, da stari ljudje vejo pripovedovati o plesu Grak na Gračišču.